

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep,
0033 Oslo

Deres ref./your ref.:

Vår ref./our ref.: 113713-1

Dato/date.: 12.12.2007

EBLs syn på energieffektivisering på forbrukssiden

Energieffektivisering er kommet høyere på den politiske agendaen etter at Soria Moria erklæringen varslet en gjennomgang og evaluering av energiloven og i realiteten av energipolitikken. En annen årsak til at energieffektivitet er et aktuelt tema nå, er EU-direktiv 2006/32/EC av 5. april 2006, om effektiv sluttbruk av energi og energitjenester. Dette har Norge foreløpig ikke implementert. I denne sammenheng vil EBL begrense seg til å komme med synspunkter på energieffektivisering og da særlig forbrukssiden.

1. Generell kommentar

EBL er opptatt av at det utvikles velfungerende markeder for elektrisitet i Norge, Norden og Europa. I et slikt perspektiv er det viktig at både etterspørselsiden og tilbudssiden er slik at de har reell evne til å reagere på markedets prissignaler.

EBL har over lengre tid vist til at elektrisitetsmarkedet synes å funksjonere bra i Nordpool-området og at Norge bidrar positivt til dette på flere måter, ved at

- Energieffektiviteten i Norge er på linje, eller bedre, enn sammenlignbare land
- Energibruk pr. husholdning, justert for boligareal, er ikke høyere i Norge enn andre land det er naturlig å sammenligne seg med.
- Prissignaler fra markedet kommer frem til forbrukerne i større grad enn i nabolandene

EBL mener at energiloven, slik den i dag er utformet og praktisert, bidrar til effektive markeder og stimulerer til et fleksibelt forbruk og derved en effektiv utnyttelse av systemet. Vi registrerer at rapporten fra ECON er i samsvar med EBLs hovedsynspunkter på energiloven og markedets funksjonalitet.

De merknader som av og til rettes mot energiloven, er etter EBLs mening mer kritikk rettet mot deler av energipolitikken og tilhørende prioritering (eller mangel på prioritering) av tiltak, enn et uttrykk for at energiloven i seg selv er mislykket. EBL vil derfor advare mot å endre de grunnleggende prinsippene som ligger til grunn for loven og forskriftsverket knyttet til denne.

Besøksadresse:
Sørkedalsveien 6

Telefon: 23 08 89 00
Telefaks: 23 08 89 01

2. Forbrukerfleksibilitet i kjelmarkedet – utkoblbart forbruk

EBL mener det er viktig at vi også i fortsettelsen utvikler markedet for dynamisk forbruk og derigjennom en mest mulig effektiv utnyttelse av vårt kraftsystem.

Det utkoblbare forbruket (kjelmarkedet) utgjør om lag 5 TWh og vel 2000 MW. Det utkoblbare forbruket bidrar til å avlaste nettet, effektiv utnyttelse av overføringskapasiteten og stimulerer til økt forbrukerfleksibilitet.

Ordningen med utkoblbar overføring avlaster nettet når vedlikehold skal gjennomføres og når man har redusert driftssikkerhet i nettet, for eksempel når det er uvær. I følge Statnett benyttes ordningen 5 - 10 ganger i året. I de siste årene har flere nettselskap etablert ordninger med momentan styring av effekt som gjør at nytten av utkoblbar overføring har økt.

Erfaringen viser at en stor del av det utkoblbare forbruket er svært priselastisk. I perioder med høye priser i 1997 og 2003 var det en stor reduksjon i volumet med utkoblbart forbruk (hvh 4 TWh og 2 TWh i 1997 og 2003 i henhold til tall fra Nord Pool).

Ordningen med utkoblbar overføring bidrar til å gi forutsigbarhet for kundene som gjør at disse investerer i fleksible oppvarmingsystemer.

Utkoblbar overføring er et kostnadmessig og administrativt effektivt virkemiddel for å fremskaffe forbrukerfleksibilitet.

Det er også rimelig å anta at behovet for forbruksfleksibilitet vil øke i tiden framover blant annet på grunn av stor utbygging av småkraft og vindkraft samt økt utveksling mot utlandet.

Det bør være mulig å legge til rette for en fleksibel løsning der kundene "switcher" mellom elektrisitet og andre fornybare energibærere som flis, pellets eller annet, alternativt fjernvarme.

EBL mener at det er uheldig dersom ordningen med utkoblbar overføring fjernes. Det kan imidlertid være riktig å foreta en gjennomgang av ordningens innretning og utforming slik at den blir best mulig tilpasset kraftsystemets behov. Her vil det være viktig å vurdere ordningen i lys av nye løsninger som er implementert – for eksempel energiopsjoner i forbruk og økt bruk av effektopsjoner fra sluttforbruk/industri i RKOM og regulerkraftmarkedet.

3. Regulering av parallelle infrastrukturer - Varmemarkedet og Fjernvarme

EBL er positiv til at det utvikles et mer effektivt varmemarked generelt og at det satses på fjernvarme. Dette representerer viktige bidrag til vår energitilgang.

Utvikling av parallelle infrastrukturer kan imidlertid innebære regulatoriske utfordringer, særlig dersom en ønsker å gjennomføre hurtige endringer i vårt energisystem. EBLs hovedsyn er at en må søke løsninger som sikrer den samfunnsøkonomisk mest effektive energitilgangen selv om det vil kunne oppstå situasjoner hvor en fra et politisk ståsted vil kunne se mer nyansert på valg av løsning.

Vi vil gi et par eksempler på hvilke utfordringer utvikling av parallelle infrastrukturer vil kunne innebære.

I dagens modell for økonomisk regulering av nettselskapene, er levert energi en av parametrene som beskriver nettselskapenes oppgave i effektivitetsmålingen. Selskapene inntekter består fra 2009 av 40 % av selskapet egne kostnader og 60 % som fordeles via

effektivitetsmålingen. Bransjen som helhet, er sikret kostnadsdekning slik at endringer i effektivitet for enkeltelskaper medfører omfordeling av inntekt. Dersom en får en situasjon der eksempelvis utkoblbar overføring blir fjernet med det motiv at en skal søke andre varmebaserte løsninger (særlig dersom en slik løsning gjennomføres meget raskt), vil dette endre levert energi fra nettselskapene. NVEs reguleringsmodell vil tolke dette som reduksjon i effektivitet med tilhørende reduksjon i inntektsramme. Dette vil fordele seg ulikt fra selskap til selskap. En fjerning av utkoblbar overføring vil dermed kunne bidra til omfordeling av inntekt mellom selskapene uten at dette skyldes nettselskapenes egne driftsmessige disposisjoner.

Modellen for økonomisk regulering av nettselskapene har også betydning for nettselskapenes insentiver knyttet til etablering av fjernvarme. Også her vil reduksjon i levert energi (el) ved overgang til fjernvarme kunne føre til en nedgang i effektivitetsscore med tilhørende reduksjon i inntektsrammen. De selskapene som ikke har fjernvarme i sitt distrikt, vil tvert imot tjene på dette. Her er utfordringen for reguleringsmyndighetene å sørge for at vi har et regulatorisk regelverk som ikke resulterer i desinsentiver. En gjennomgang av dette regelverket vil derfor være nødvendig.

4. EBLs syn på energieffektivisering og tiltak på forbrukssiden

EBL er grunnleggende positiv til et øket fokus og ressursinnsats for effektivt å realisere det fortsatt store potensial innenfor energieffektivisering. Vi tror at det på forbrukssiden fortsatt eksisterer barrierer som medfører at samfunnsøkonomiske lønnsomme energieffektiviseringstiltak ikke blir gjennomført, selv om prisnivået på strøm inkludert transportkostnader skulle tilsi det. Vi tror at det er behov for en større bevissthet rundt nytteverdien av eksisterende teknologiske løsninger, og at dette delvis er et informasjonsproblem, men også at det er begrenset tilbud av totalløsninger for den vanlige forbruker.

For at el-markedet skal funksjonere effektivt er det viktig at både produksjon og forbruk håndteres balansert. Vi vet at produksjonssiden i kraftmarkedet har meget lange ledetider, mens forbrukssiden kan ha en mye kortere omstillingstid, stort endringspotensial og kortere implementeringstid for nye effektivitetstiltak. Dette forhold er i seg selv et argument for en nærmere analyse av energieffektiviseringspotensialet på forbrukssiden og hvilke tiltak og virkemidler som effektivt kan realisere potensialet. Det har vært mange analyser og rapporter om produksjonssiden, men det har vært betydelig mindre av det på forbrukssiden.

5. EBL ønsker en mer aktiv politikk for energieffektivisering

EBL tror det er mulig å realisere en betydelig større del av energieffektiviseringspotensialet enn hva som hittil har vært tilfellet.

EBL mener det er på høy tid at også energinasjonen Norge beveger seg fra diskusjon til handling og ønsker at myndighetene utreder potensialet for energieffektivisering i Norge, setter opp nasjonale mål og foreslår virkemidler for å nå målene

Arbeidet med energieffektivisering og energianvendelse er på mange måter et forsømt område i Norge, selv om det norske energiforbruket er meget effektivt, pga at elektrisitet er en effektiv energibærer, og vi har en høy andel elektrisitet i det samlede energiforbruket. Mye av debatten om, og argumenter for, effektiv energibruk og energianvendelse er preget av andre lands analyser og rapporter.

Flere av EBLs medlemmer har til vurdering en øket satsing på rådgiving lokalt og regionalt. EBLs medlemmer ser imidlertid ikke at de kan ta et slikt løft alene, men er avhengig av at

rådgivning og informasjonsarbeidet støttes av myndighetene gjennom Enova eller på annen egnet måte. EBL vil gjerne diskutere forskjellige løsninger med departementet.

EBL mener:

- En effektiv forbruks-/etterspørselsside er nødvendig for å opprettholde et effektivt sluttbrukermarked innenfor de ulike energibærere
- Energieffektiviserings-potensialet og -viljen hos forbruker er stort, særlig innenfor oppvarming og transport
- Energieffektivisering omfatter ikke bare netto energiforbruk og sparing innenfor byggets vegger, men også effektivisering hele veien fra energikilden, transportveien og frem til forbruker
- Offentlige virkemidler bør lanseres for raskere å stimulere til realisering av effektiviseringspotensialet
- Myndighetene bør være fokuserte og energieffektiv-konsekvente i sin innkjøpspolitikk og i sine egne investeringer. Myndighetene kan være rollemodell for næringsliv og forbruker i energieffektivitetsadferd og etterspørre tjenester og produkter.
- Det er nødvendig med en betydelig målrettet og samordnet FOU-innsats for å utvikle, forbedre og tilgjengeliggjøre teknologier og tjenester som muliggjør energieffektivisering

6. Konkrete forslag fra EBL

- Myndighetene bør utrede potensialet for energieffektivisering, sette nasjonale mål og foreslå tiltak
- Endre avskrivningssatsen for effektive energitiltak i bygg og boliger fra dagens 2% til 12% for å få Best Available Teknologi i forretningsbygg etc. Egne tiltak bør vurderes for boligsektoren
- Alle maskiner til offentlig bruk bør ha lavest mulig energiforbruk. Offentlig anskaffelser bør hensynta miljø og klima – kan benyttes som et politisk virkemiddel
- Det offentlige (stat, fylke og kommune) kan sette krav til maks energibruk for de eiendommer og lokaler som de eier og leier i markedet, jfr. anskaffelser
- Alle nybygg skal ha strengere krav til energibruk og materialvalg etter PBL
- Panteordning for energibrukende apparater, som incentiv for fornyelse, offentlig program for dette i regi av ENOVA eller lignende.
- TVK til alle er vedtatt. Viktig med en funksjonsutforming som hensyntar mulighetene

EBL mener det bør være bedre å komme nærmere målsettingen om effektiv energibruk nå, enn å lete etter den perfekte løsning, som kanskje ikke finnes.

Er det behov for utdypende kommentarer eller spørsmål til det oversendte, står vi gjerne til tjeneste for departementet.

Med vennlig hilsen
Energibedriftenes landsforening

Einar Westre
Direktør næringspolitikk nett/marked

Axel Collett